

Recordem RAFEL BENET i VANCELLS (1889 - 1979)

per JOAN DAVID

A les pàgines de la Gran Enciclopèdia Catalana trobem impreses unes dades que estimo reproduir:

"Rafel Benet i Vancells (Terrassa 1889). Pintor i tractadista d'art. Deixeble de Francesc Galí i del seu oncle Joaquim Vancells... Forma part de l'Agrupació Courbet (1919); de les Arts i els Artistes i fundador del Saló de Montjuïc. President del Cercle Artístic de Sant Lluç (1929). Membre de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi i de la Societat Catalana d'Estudis Històrics i corresponent de l'Acadèmia de San Fernando. Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres al 1959.- Ha publicat diferents monografies entre les quals: Joaquim Vayreda (1923). L'escultor Manolo Hugué (1942). Dario de Regoyos (1945). Velázquez (1946). Antonio Viladomat (1947). Isidro Nonell y su época (1947). Xavier Nogués (1949) i Joaquim Vancells (1954). A l'ensens, uns estudis sobre "La Escultura moderna y contemporánea" (1955-58). "El Futurismo comparado" (1949) i "Impresionismo" (1952) i "Simbolismo" (1953), en col.laboració amb el seu fill Jordi Benet Aurell".

Fins ací el resum d'una producció tal com ens descriu Daniel Giralt i Miracle.

Una vida, com podreu fer-vos-en càrrec, totalment productiva i que descriu sens comentaris, l'acompliment d'una necessitat espiritual i resumeix una actitud plenament activa davant per davant de la totalitat del món artístic en el transcórrer del seu viure. Una fidel traducció de la personalitat del nostre estimat, jo la trobo meravellosament reflectida en l'Opuscle XLI del poeta Josep M.ª Lòpez-Picó quan en el seu "Mirallet d'Artistes" s'acara a Rafel Benet. Permeteu-me'n la reproducció:

*Fidel al nom jerarca, Rafael,
rimeu amb juvenesa maduresa,
Benet, el benifet de bellesa
talment, com si en pintar, el vostre
anhel
mestregi, amb repòs d'ales, jocs del
cel.*

L'amistat amb Rafel Benet va néixer de faisó totalment impensada. Fou a propòsit d'una conferència que Rafel Benet donà a la "Lliga Regionalista de Sabadell" l'any 1926 i en què els organitzadors varen creure convenient que jo digués unes paraules de presentació. Rafel Benet, desconeixent per una part la meva capacitat d'entesa del seu comès i, per l'altra, una mica sorprès per la meva joventut, s'oposava a que ningú obrís horitzons que, per altra part, podrien esdevenir improcedents i fins i tot una mica floralescos i, per tant, desvirtuar així l'exposició serena d'uns conceptes que per endavant jo sabia que podrien ésser fins i tot obstructius; amb tot, però, la presentació es realitza i, en acabar, el conferenciant m'abraça efusivament.

De llavors ençà s'uní en el meu interior a l'amistat nascuda el gran amor i respecte al conjunt de la seva obra. Avui, doncs, l'amic perdut a tota controvèrsia, ajunta al sentiment serè de la pèrdua, l'enyor de l'ensenyament que naixia en quiscun dels seus articles i comentaris. En l'obra conjunta de Rafel Benet a la formulació plàstica, a l'impressionisme dominant de la seva pintura, a ple aire, robusta, fresca i ensens agressiva, s'unia la figura de l'home eminentment constructiu, de l'home que deia les coses al seu temps i que les situava al seu lloc amb una exemplar naturalitat, fruit tot plegat d'un conjunt de coneixements empírics i experimentals. La unió d'ambdues activitats -pintor per una banda, crític i historiador d'art per l'altra- assolien una entesa perfecta. L'home no féu en cap moment crítica negativa, el seu domini dels problemes feia que en tot moment estimés el fenomen evolutiu de la sensibilitat i valorava de debò la mutabilitat de les formes artístiques, procurant entendre en tot moment els fenòmens convulsius que al través dels temps havien de convulsionar fins i tot els aspectes més atrevits, vitalitzant el pensament; que no

solament és necessari intuir com és l'obra, i sí a l'ensens com és produïda, i fent-se, potser inconscientment, seves les paraules d'Ortega Gasset quan diu: "Quiscun té, en art, dret a expressar ço que sent, amb tal que es compromet a senti ço que deu."

Jo voldria en aquestes notes fer relluir una qualitat que, al meu entendre, preval principalment en la seva obra escrita. L'obra de Rafel Benet és socialment honesta, en tot moment s'ha fet responsable del que feia i per qui ho feia, i mai per mai s'ha deixat vèncer per l'afalac superficial ni ha perdut l'alta serenitat que en determinats moments pot la emoció suggestiva fer caure. S'ha parlat d'una crisi de costums. Ell, com jo mateix, havíem coincidit amb Ramon Rucabado quan aquest ens deia que sempre ço que hi havia era una crisi de valors.

Perquè fou Rafel Benet un peoner autènticament responsable, i que no dubto també ho sotscriuria, permeteu-me cloure aquestes notes reproduint uns conceptes que una conferència donada pel malaguanyat Ramon Rucabado parlant d'"Els Editors i la llibertat de l'art". Deia ahir i podem actualitzar-ho avui: "El concepte de l'Art, les idees de dignitat i d'autoritat són valors en crisi, en la consciència pública. El càstig genèric de la confusió de llengües, nosaltres el patim ara, amb una confusió general de les idees... d'immoral ningú ho vol ésser. S'ha arribat, doncs, a alterar la noció i tot del bé i del mal, en el públic.". Això més dominant d'aplicar-ho a multitud dels sectors artístics que avui prevaileixen; no tots, gràcies a Déu, empro sí per fer-nos veure que abans que tot l'artista ha de treballar amb mitjans materials per l'únic fi de fer-nos viure en fruiició netament espiritual.

A Rafel Benet, jo li dic des d'ací: Déu faci que ens puguem reveure!

... ..